

Styrdokument

Fastställt: Kommunfullmäktige, 2021-04-29, § 51 Reviderad 2022 xxx xx

Gäller för: Samtliga nämnder

Dokumentansvarig: Lokalstrateg

Dnr: KS2022/112

Lokalresursplan för Bollebygds kommun 2022-2031

Sammanfattning.....	3
INLEDNING.....	4
1. Befolkningsprognoser.....	6
1.1 Mål och uppföljning.....	6
1.2 Roller och ansvar	6
2 Organisation samordning av lokaler.....	7
2.1 Inriktningsmål verksamhetslokaler	7
3 Lokaler	8
3.1 Befolkningsprognosens roll i planeringen	8
3.2 Lokalbestånd	8
3.3 Kapacitet lokaler.....	8
3.4 Ansvarsfördelning.....	9
4. Lokalresursplan processer	9
4.1 Verkställighet.....	10
4.2 Akut lokalbehov.....	11
5 Utbildningsnämnden	13
5.1 Förskolor.....	13
5.2 Skolor	13
5.3 Grundsärskola.....	14
5.4 Gymnasieskola.....	14
5.3 Kultur fritid	14
6 Socialnämnden	16
7 Samhällsbyggnadsnämnden	19
7.1 Administrativa lokaler	19
7.3 Yttre verksamhetsservice, teknisk och intern service	19
8 Ledning, administration och utveckling	20

Sammanfattning

Bollebygds kommun växer och behovet av kommunal service ökar vilket leder till utökade behov av verksamhetslokaler inom flera områden.

Inom de närmaste tio åren kommer Bollebygds kommun att befinna sig i en utvecklingsfas där befolkningen förväntas öka från ca 9 620 invånare 2021 till ca 12 600 invånare fram till år 2031, om all byggnation går enligt plan. Samtidigt är det viktigt att vara förberedd på att historiskt har inte kommunen växt i den takt som prognoserna visat till följd av att byggnation inte har skett i den utsträckning som planerats. Det är därför viktigt att kommunens planering inte enbart grundar sig på en byggbaserad befolkningsprognos utan att det sker en balanserad satsning på bostadsbebyggelse och kommunala verksamhetslokaler. Antalet yngre barn mellan 0 och 5 år förväntas öka med ca 288, med en betydande ökning från 2024 och framåt då flera nya bostadsområden beräknas vara färdiga. Antalet barn mellan 6 och 15 år förväntas öka med ca 304 fram till år 2031. Ökningen innebär att det saknas platser och verksamheten behöver byggas ut för att möta det utökade behovet. Främst gäller det förskola, grundskola och grundsärskola för Bollebygds tätort. Redan till januari 2023 planeras det för utökning med två förskoleavdelningar.

Antalet äldre ökar och ett kommande behov av bostäder för äldre är identifierat då andelen äldre över 80 år förväntas öka med ca 300 fram till år 2031. Även nya bostäder för personer med funktionsnedsättning behövs under perioden.

Kultur- och fritidsanläggningar är viktiga mötesplatser för såväl unga som gamla och en ökande befolkning innebär ökad efterfrågan av detta utbud vilket bör finnas inrymt i planeringen.

Det råder viss brist på antal men även ändamålsenliga kontorsplatser och möteslokaler i Bollebygds kommun. Att ha tillgång till ändamålsenliga och effektiva lokaler är av stor vikt för såväl arbetsmiljö, samverkan mellan och inom verksamheter samt att vara en attraktiv arbetsgivare. De senaste åren sker mer arbete i hemmet vilket leder till att behoven framöver kommer se annorlunda ut jämfört med tidigare.

Under 2022 omfattar kommunens totala lokalbestånd ca 41 500 kvm. Flertal av lokalbeståndet har uppnått teknisk livslängd (efter 40 år) då många är byggda mellan 60- och 80-talet. Detta innebär relativt omfattande åtgärder för att dels upprätthålla värdet på fastigheterna dels tillse att det finns ändamålsenliga lokaler som är anpassade efter dagens verksamhetsbehov. Det är av vikt att ha med i beräkning inför varje lokalinvestering hur det påverkar driftskostnad för den nämnd som det berör.

Vision "Bollebygd 2025" - kommunen där vi bor bra och lever länge

Bollebygd med drygt 9550 invånare är en attraktiv kommun. I Bollebygds kommun är människorna trygga, stolta, självständiga, men också mycket måna om gemenskapen. Entreprenörsandan är ett signum för den trevliga kommunen. Snabba och miljövänliga förbindelser till Göteborg, Borås, Landvetter flygplats och Göteborgs hamn gör Bollebygd till en plats nära världen.

Arbete med ny vision pågår, eventuellt revideras stycket i samband med antagande i höst.

INLEDNING

För att kunna möta Bollebygd kommuns tillväxt och ökat behov av kommunal service så är lokalresursplanering en viktig del. Syftet med lokalresursplaneringen är att få ett gemensamt grepp om de framtida lokalbehoven för kommunens verksamheter. Dels för att få en översikt över var det kommer att finnas överskott eller underskott på lokaler samt för att få underlag för en bedömning av vilka insatser som behövs för att lösa framtida lokalbehov. Lokalresursplanen beskriver även tillhörande processer samt ansvarsfördelning för en välfungerande lokalplanering. Befolkningsutvecklingen är den faktor som har störst betydelse för verksamheternas behov av lokaler. Andra faktorer som påverkar är valfrihet och utbud av service, verksamheternas organisering och arbetssätt samt lokalernas utformning

Det finns utmaningar för att anpassa verksamheterna till en ökande befolkning med resurser som är begränsade. Svårigheterna ligger i att med rimliga medel utan att försämra kvalitén ställa om, utöka eller minska lokaler i takt med att verksamheternas behov ändras. Det kräver en process som är tydlig, kommunicerbar och skapar utrymme till dialog. Samhällsplanering är en viktig förutsättning. Förstudier och lokaliseringsutredningar samt markförvärv är viktiga faktorer tidigt i planeringen. Tillgången på byggbar mark och antagna detaljplaner behövs för att ha möjligheten till att kunna ha olika alternativ när Bollebygds kommun planerar för att lösa olika lokalbehov.

Kommunens verksamheter har lokalbehov som förändras över tid. De behov olika målgrupper har förändras dels beroende på demografi men även genom att regler och myndigheters tillämpning ändras. Exempelvis blir det fler äldre och med det följer på sikt ett ökat vårdbehov. Nämnderna har genom samarbete stora möjligheter att aktivt bidra med smarta lösningar. Många gånger handlar det om att skapa möjligheter för att korta ställtiden från önskemål till vad som kan vara realiserbart.

För att skapa förutsättningar för optimal samsyn och en tydlig framtidsutveckling i kommunen är det viktigt att koppla lokalresursplanen till andra kommunala dokument och riktlinjer. I Bollebygds kommun är nedanstående material särskilt viktiga att synkronisera lokalresursplanen mot, för att således hålla innehållet uppdaterat och samordnat:

- Kommunstyrelsens planprioritering
- Kommunens bostadsförsörjningsprogram
- Kommunens översiktsplan

För att lösa behoven i lokalresursplanen är det särskilt viktigt att kommunen arbetar aktivt med planering på alla nivåer, från strategisk planering till detaljplanering. Strategiska planer så som fördjupade översiktsplaner skapar exempelvis ett gott underlag för kommande detaljplanearbeten som i sin tur gör det möjligt att bygga den typ av lokaler som efterfrågas i kommunen.

Planen ska revideras årligen i samband med budgetprocessen och det innebär att projekt kan komma att flyttas mellan år om förutsättningar eller behov förändras.

Vid konstaterat behov av lokaler som inte kan lösas med befintligt lokalbestånd så lyfts detta till lokalresursplanen där investeringsbehoven samlas och utgör underlag till investeringsbudget som lyfts med till den årliga budgetberedningen. I bilaga 7 finns en sammanställning och i den har en prioritering gjorts. Prioritering baseras bland annat av omfattning av behov, konsekvenser vid utebliven åtgärd, realiserbara tidsplaner kopplat till resurser, planlagd mark med mera.

1. Befolkningsprognoser

De senaste åren har prognoserna stämt relativt bra när hänsyn har tagits till hur många bostäder som faktiskt byggts, däremot har byggnationen i många fall överskattats vilket i sin tur har lett till att befolkningsutfallet har blivit betydligt lägre än prognosen.

När byggnationer försenas av olika anledningar dämpas befolkningsökningen, det påverkar framför allt invånare i åldrar där man bildar familj och skaffar barn. Därför behöver antalet platser i förskola och skola öka i takt med byggnationen i stället för att enbart lita på befolkningsprognosen. När det gäller äldreomsorgen påverkas dock det bedömda behovet inte i särskilt stor utsträckning då flyttströmmarna bland äldre befolkningen är mycket låg. Men i Bollebygd kommer, precis som i riket i stort, antalet personer över 80 år öka betydligt. Behovet av äldreomsorg kommer att förändras och 2031 förväntas Bollebygds kommun att ha ca 300 fler invånare som är över 80 år.

De befolkningsprognoser som presenteras i detta lokalprogram bygger på 2022 års gällande byggnationer, detaljplaner och de detaljplaner som man beräknar att anta från 2022 till 2031.

Befolkningens förväntade utveckling 2021–2031

Under prognosperioden 2021–2031 kommer folkmängden i Bollebygds kommun att öka med 3 067 invånare, från 9 544 till 12 611 personer. Flyttnettot förväntas bli i genomsnitt 256 personer per år och födelsenettot 23 personer per år. Totalt ger detta en förändring med 279 personer per år. Antalet inflyttade beräknas bli i genomsnitt 952 personer per år medan antalet utflyttade skattas till 696 personer. Detta ger ett årligt flyttnetto på 256 personer för varje år under prognosperioden. Antalet barn som föds förväntas vara 115 per år i genomsnitt under prognosperioden medan antalet avlidna skattas till 92 personer. Detta medför en befolkningsförändring med 23 personer per år.

1.1 Mål och uppföljning

Syftet med lokalresursplaneringen är att få ett gemensamt grepp om de framtida lokalbehoven för kommunens verksamheter. Dels för att få en översikt över var det kommer att finnas överskott eller underskott på lokaler samt för att få underlag för en bedömning av vilka insatser som behövs för att lösa framtida lokalbehov. Lokalresursplanen beskriver även tillhörande processer samt ansvarsfördelning för en välfungerande lokalplanering.

1.2 Roller och ansvar

Kommunstyrelsen har det övergripande kommungemensamma ansvaret för att styra och samordna kommunens förvaltningar samt övergripande ansvar för kommunens strategiska lokalresursplanering.

Samhällsbyggnadsnämnden är fastighetsägare. I uppdraget ingår fysisk planering, hantera mark- och exploateringsverksamhet, anskaffa eller avveckla lokaler inom ram samt vara myndighet för plan-, bygg och bostadsanpassningsfrågor. Nämnden ansvarar även för lokalförsörjning och projekt vid om-, ny- eller tillbyggnad, förvaltar kommunens fastigheter, upplåter lokaler åt kommunens verksamheter och svarar för den operativa lokalresursplaneringen i samverkan med nyttjande verksamheter. Fastighetsfrågorna är samlade under fastighetsenheten.

Alla nämnder med lokalnyttjande verksamheter ansvarar för att redovisa sina lokalbehov. Nyttjande verksamheter ska delta aktivt i kommunens lokalresursplanering, söka möjligheter att effektivisera lokalanvändningen och medverka till att utrymmen kan avvecklas eller frigöras för annan användning.

2 Organisation samordning av lokaler

I Bollebygds kommun finns en förvaltningsövergripande lokalgrupp med representanter från varje förvaltning som under lokalstrategens ansvar har till uppgift att kontinuerligt följa upp kommunens behov av verksamhetslokaler. Medlemmarna i gruppen ska fortlöpande hålla sig informerade om respektive facknämnds behov av lokaler bland annat sett till befolkningsutveckling, samlad statistik och erfarenhet av utfall över tid. Facknämnderna analyserar samt beskriver behovet av verksamhetslokaler inför revidering av lokalresursplan eller när det råder akut behov.

2.1 Inriktningsmål verksamhetslokaler

Bollebygds kommun ska genom samverkan tillhandahålla ändamålsenliga och resurseffektiva verksamhetslokaler samt upprätthålla en balans mellan lokalbehov och det tillgängliga lokalbeståndet i form av egna och inhyrda lokaler. Med lokal avses byggnad eller del av byggnad där verksamhet bedrivs.

Bollebygds kommun ska i huvudsak äga de fastigheter som långsiktigt behövs för kärnverksamheterna, under förutsättning att det är mest ekonomiskt fördelaktigt. Det kan också ha betydelse att äga om en fastighet har ett kulturhistoriskt värde, strategiskt läge eller liknande. Undantag kan göras för fastigheter där det finns särskilda skäl för Bollebygds kommun att hyra.

Fastigheter, lokaler och andra resurser som ägs eller disponeras av Bollebygds kommun är gemensamma resurser. Vid förändringar i innehav eller användning ska kommunnyttan sättas före intresset hos enskild verksamhet. Det åligger samtliga verksamheter att bidra till en effektiv lokalanvändning och medverka till att utrymmen kan frigöras för annan användning eller avveckling.

Investeringar

Beslut om investeringsplan inom fastighetsområdet fattas av kommunfullmäktige i samband med att budgeten fastställs. Efter genomfört investeringsprojekt ska projektet redovisas i Bollebygds kommun delårsrapport samt årsbokslut.

Avveckling

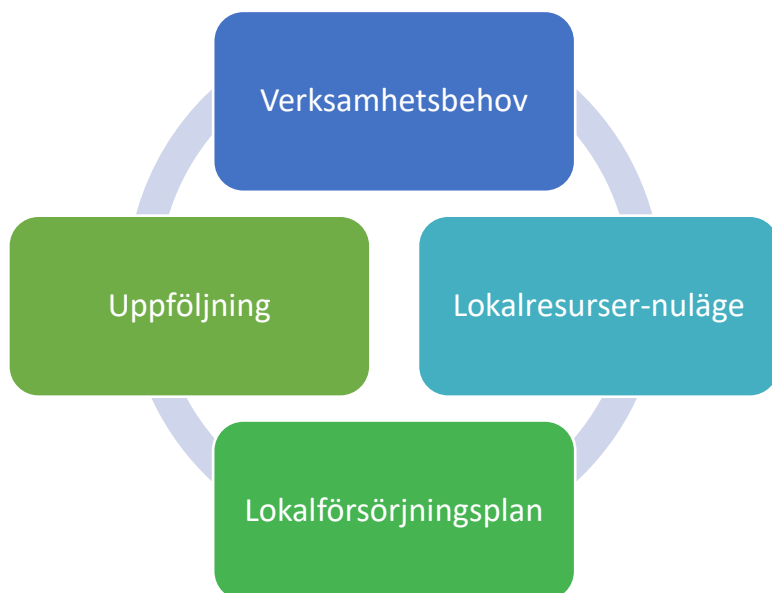
Fastigheter, lokaler och bostäder som inte behövs långsiktigt för Bollebygds kommuns verksamheter ska avvecklas, undantag kan till exempel vara om fastigheten har ett kulturhistoriskt värde.

Internhyra

Varje verksamhet inom Bollebygds kommun ansvarar för verksamheten som bedrivs i lokalen och betalar för sin lokalanvändning via internhyra. Internhyrorna ska vara självkostnadsbaserade och utformade så att hyresgrundande kostnader kan särskiljas. Fastighetsenheten ansvarar med stöd av ekonomiavdelningen för beräkning av internhyrorna.

3 Lokaler

Lokalresursplan (LRP) löpande arbete, Årshjulet

3.1 Befolkningsprognosens roll i planeringen

De finansiella förutsättningarna för landets kommuner påverkas i hög grad av hur invånarantalet och ålderssammansättningen förändras. Folkmängdsutvecklingen har en stor påverkan på kommunernas näringsliv när det gäller uthyrning av lokaler och bostäder, handel och service samt inte minst för kommunernas skatteintäkter. Den statliga utjämningen av inkomst- och kostnadsskillnader mellan kommunerna bygger också den på uppgifter om befolkningen. I kostnadsutjämningen relateras bidrag eller avdrag för strukturella kostnadsskillnader i vissa fall till antalet invånare i olika åldersgrupper och i andra fall generellt till hela befolkningen. När kommunerna fördelar ekonomiska resurser till sina olika verksamheter och vid uppföljningen av dessa används därför befolkningsprognosen som en viktig utgångspunkt. Befolkningsprognoser se Bilaga (1)

3.2 Lokalbestånd

2022 består Bollebygds kommun totala fastighetsbestånd av ca 39 000 kvm. Utöver det hyrs lokaler externt för b.la kontor till en yta om ca 3 000 kvm.

Största andelen av lokalerna nyttjas av skola och förskola samt funktionsnedsättning. Övriga lokalytor innefattar lokaler för kommunstyrelseförvaltningen och samhällsbyggnadsförvaltningen. Förteckning lokaler se bilaga (2)

3.3 Kapacitet lokaler

Kapacitetsbedömning av Bollebygds kommuns skolor gjordes under 2019. Lokalerna studerades utifrån ytor, funktion och samband som ställs i relation till antalet elever. Syftet med en

kapacitetsutredning är att utreda lokalernas nuvarande kapacitet samt att kunna använda det som underlag för framtida planering av skollokaler.

3.4 Ansvarsfördelning

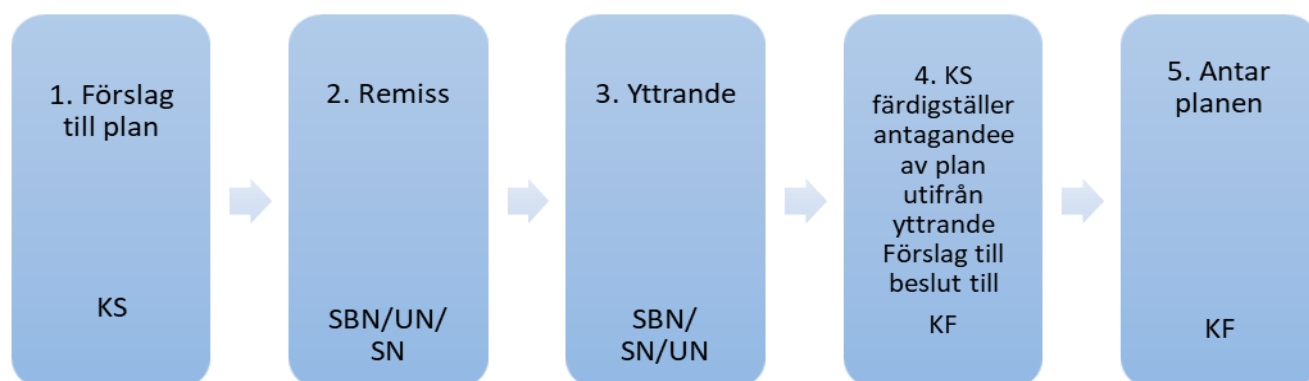
Behovsanalys

	KS	SBN	UN	SN
Beskriva behovet	X	X	X	X
Sammanställning lokalresursplan	X			
Lokalförsörjning utifrån beskrivet behov		X		
Bostadsförsörjning	X			

Nämnderna beskriver behovet av ny- eller ombyggnation. Analys av behov ska vara kopplad till varje fastighet/enhet/verksamhet och bygga på underlag utifrån statistik och/eller befolkningsprognos.

4. Lokalresursplan processer

Nedan fastställd process illustrerar framtagande av lokalresursplanen.

1. Lokalstrateg ansvarar för att på kommunstyrelsen i maj lyfta förslag på revideringar i lokalresursplanen. Förvaltningsövergripande lokalgrupp medverkar till underlaget. Planen ska beskriva varje facknämnds behov av verksamhetslokaler ur ett tioårsperspektiv utifrån analys av statistik och befolkningsprognos. I lokalresursplanen redovisas förslag till projekt samt bedömd tidsplan.

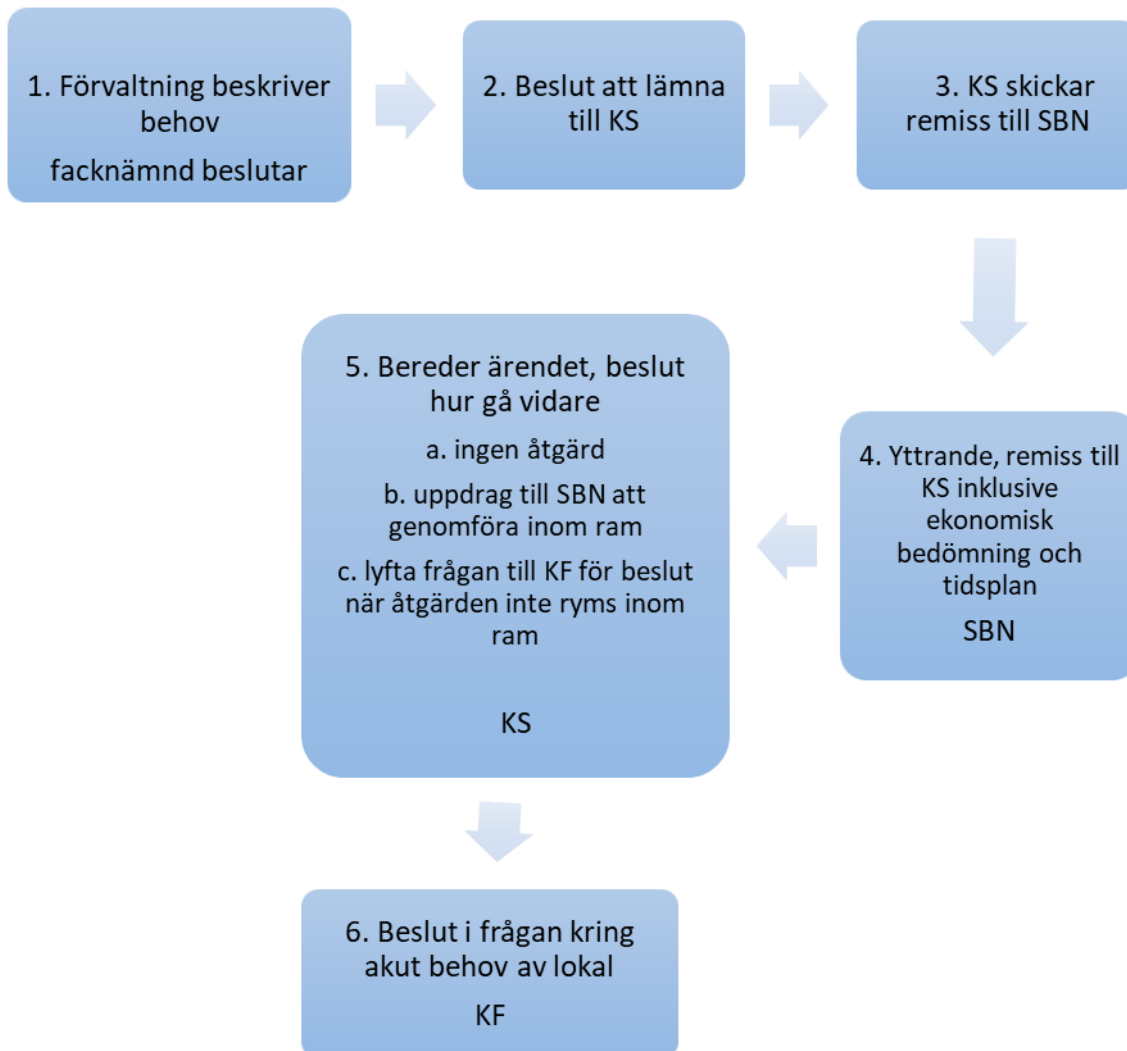
2. Kommunstyrelsen remitterar i maj lokalresursplanen till kommunens facknämnder med begäran att facknämnderna ska yttra sig över förslaget senast augusti.
3. Facknämnderna yttrar sig på remissen. Lokalstrateg sammanställer inkomna yttranden och utarbetar ett slutligt förslag till lokalresursplan samt vilka ekonomiska konsekvenser förslaget ges.
4. Lokalresursplanen presenteras i samband med budgetförslaget för nästkommande år för kommunstyrelsen som föreslår kommunfullmäktige att anta lokalresursplanen.
5. Kommunfullmäktige antar lokalresursplanen.

4.1 Verkställighet

Den antagna lokalresursplanen överlämnas till samhällsbyggnadsnämnden för verkställighet. Utifrån bilaga 7 sammanställda och prioriterade behov kommer efter antagande vidare beräkningar kunna göras allt eftersom arbetet fortskrider vilket kommer ligga till grund för en mer avvägd investeringsplan och budget för Bollebygds kommun. Kostnader för förstudier och utredningar ingår i objekten i investeringsbudgeten där så är möjligt utifrån redovisningsrekommendationer.

4.2 Akut lokalbehov

Vid akuta lokalbehov används följande process:

1. Berörd förvaltning beskriver behovet i ärende till berörd facknämnd. I ärendet ska det finnas en tydlig beskrivning av behov, konsekvenser, syfte samt ekonomi. Behovet ska analyseras, tillsammans med konsekvenser, om inte åtgärd kan göras.

2. Facknämnd beslutar att beskrivet behov av lokaler måste åtgärdas och skickar ärendet vidare till kommunstyrelsen för beslut.

3. Kommunstyrelsen beslutar att remittera ärendet till samhällsbyggnadsnämnden för yttrande.

4. Samhällsbyggnadsnämnden yttrar sig, till kommunstyrelsen. I yttrandet ska lösning på akut behov av lokal presenteras, ekonomisk bedömning samt beskrivning av tidsplan ingå.

5. Utifrån samhällsbyggnadsnämndens yttrande beslutar kommunstyrelsen hur man ska gå vidare i frågan:

a. ingen åtgärd

b. uppdrag till samhällsbyggnadsnämnden att genomföra inom ram

c. lyfta frågan till kommunfullmäktige för beslut när åtgärden inte rymms inom budgetram men bedöms behöva genomföras

6. Kommunfullmäktige beslutar i frågan enligt punkt 5c

(I bilaga 6 finns identifierade behov av investeringar som Bollebygd har de kommande åren och hur planarbeten påverkar dessa)

5 Utbildningsnämnden

För utförligare beskrivning av verksamheten se bilaga (3)

I slutet av 2021 bodde det 9600 invånare i Bollebygds kommun. (Varav barn i förskoleåldern (0-5 år) 671 st och eleverna i grundskolan (6-15 år) 1341 st.) I förskola ses ökningen bli ca 288 barn, med en betydande ökning från 2024 och framåt. Antalet barn mellan 6 och 15 år förväntas öka med ca 304 fram till år 2031. Ökningen innebär att det saknas platser och verksamheten behöver utökade lokaler. Ökning väntas fortfarande ske i huvudsak i Bollebygds tätort.

Vid planering av skolornas verksamhet tas hänsyn till att lokalerna måste utformas utifrån åldersgrupperna och att fritidshemsverksamheten också ska inrymmas i lokalerna. Fram till 2031 ökar antalet barn i skolåldern 6-15 år framförallt i Bollebygds tätort och behovet av ytterligare klassrum över tiden är totalt cirka 12 stycken. Matsal byggs ut under 2022 vilket beräknas ska klara behovet under flera år framåt, däremot räcker inte idrottshallar till idag.

Utbildningsnämnden har en del provisoriska lokaler, och det kan ibland vara ofrånkomligt för att täcka tillfälligt ökade behov men på sikt är det ekonomiskt fördelaktigt att gå ifrån provisoriska modullösningar och istället bygga ändamålsenliga lokaler. Uppskattningsvis blir driftskostnaden ungefär dubbelt så hög vid provisoriska lokaler som nybyggnation.

Alla skolor och förskolor behöver en genomgång ur ett säkerhetsperspektiv. Det måste finnas möjligheter för inrymning, utrymning och utestängning. Alla skolor och förskolor behöver även tillgänglighetsanpassas för att möta elevernas olika behov.

5.1 Förskolor

Lokalanvändningen per barn i kommunens förskolor uppgår till i genomsnitt 12 kvm, vilket är en normal nivå. Riktvärdet vid nybyggnation är ca 10-12 kvm per barn för att uppnå en effektiv lokalanvändning. Antalet yngre barn mellan 1-5 år förväntas öka med ca 288 barn mellan åren 2022-2031 med planerat bostadsbyggande. Planeringen för förskola innehåller osäkerhet då förändringar i födelsetal och inflyttning kan ske snabbt. I Bollebygds centralort behövs fler förskoleavdelningar på sikt. Förutom de åtta avdelningarna som planeras behövs ytterligare avdelningar fram t.o.m. 2031.

I centrala Bollebygds behövs ytterligare en till två avdelningar i januari 2023. Sedan 2019 finns modullösning i form av Nolåns förskola. För att ersätta provisoriet Nolåns förskola så krävs för att möta behovet fram t.o.m. 2031 8-10 förskoleavdelningar i tätorten. Med anledning av att Fjällastorp med förskola skola och allaktivitetshall ännu inte är klar finns behov av ytterligare 2 förskoleavdelningar redan januari 2023.

5.2 Skolor

Enligt nyckeltal bör lokalanvändningen per elev ligga på mellan 10-12 kvm per elev. Det varierar mellan skolorna i kommunen och i Bollebygd F-6 gäller 8,6 kvm per elev (gamla skolan är inte medräknad). Bollebygdskolan 7-9 17,9 kvm per elev, Töllsjö 20,3 kvm per elev och Olsfors 8,7 kvm/elev. Bollebygdskolan 7-9 visar på en större kvadratmeteryta men här ska tas med att lokalerna har stora utrymmen som b.l.a korridorer vilka inte kan användas för undervisning, vidare inryms bland annat elevhälsa, hemkunskap, slöjd idrott och moderna språk för hela kommunen.

Just nu är det inte klart när i tiden ny förskola, skola och idrottshall kommer att färdigställas. Lektionssalar samt lokaler för fritidshem är löst i och med etablering av paviljonger sommaren 2021.

Till hösten 2023 kommer det till följd av fler elever råda brist på lokaler för 7–9 i Bollebygds tätort.

Töllsjöskolan har idag ett överskott för samtliga lokalfunktioner med undantag från antalet hemklassrum som precis klarar dagens antal klassantal. Eftersom antalet klasser kommer att vara detsamma under prognosperioden kommer över-/underskottet inte att förändras för salarna men däremot kan klassernas storlek öka med nära 70 elever totalt för F-6 på Töllsjöskolan.

I Olsfors så har skolan under flera år saknat lokalytor, det är den skola i Bollebygds kommun som har minst kvm yta per elev. Förslaget på lösning är att grundskolan och bibliotek tar över Sörån och att en ny förskola med 5-6 avdelningar byggs. Kommunstyrelsen gav under 2018 samhällsbyggnadsnämnden i uppdrag att utreda förutsättningarna för att tillmötesgå utbildningsnämndens lokalbehov för förskola och skola i Olsfors. Lokaliseringsstudie pågår.

5.3 Grundsärskola

Varje hemkommun har ansvar för sina elever och ska kunna erbjuda samtliga skolformer. Bollebygds kommun har sedan HT 2021 anpassad grundskola i centrala Bollebygd.

5.4 Gymnasieskola

Bollebygds kommun har endast delar av introduktionsprogrammet på gymnasienivå i kommunen. Cirka 10-20 elever årligen vilken är lokaliserad i Krafthuset. Bollebygd samverkar med närliggande kommuner i första hand Härryda kommun och Borås stad.

5.3 Kultur fritid

Målsättningen för Bollebygds kommuns Kultur- och fritidsverksamhet är att skapa förutsättningar för att kunna erbjuda kommuninvånare och besökare en bred kultur- och fritidsverksamhet av hög kvalitet. Kultur- och fritidsanläggningar är viktiga mötesplatser och besöksmål i en attraktiv kommun där folk vill bo och verka. Nya tillgänglighetskrav, teknikutveckling och moderna förväntningar på offentliga kultur- och idrottsanläggningar innebär att de behöver ses över och utvecklas.

Kulturskola

Bollebygd kommun driver kulturskola i samverkansavtal med Härryda kommun, de har för närvarande lokaler i anslutning till Bollebygdskolans A hus.

Fritid

Idrottshallar finns i anslutning till skolor och är fullbokade utanför skoltid, föreningslivet trycker aktivt på att de önskar fler lokaler men också möjlighet till lokaler för kansli och förråd. Kultur- och fritidsanläggningar är viktiga mötesplatser samt besöksmål. De skapar förutsättningar för att kunna erbjuda kommuninvånare och besökare en bred kultur- och fritidsverksamhet av hög kvalitet. Bollebygds saknar idrottsanläggningar som kan ta publik vilket är en fråga som bör prioriteras i arbetet med konkurrenskraftig samhällsutveckling

Bibliotek

Bollebygds kommun har ett huvudbibliotek i centralorten, en biblioteksfilial/skolbibliotek i Töllsjö samt två skolbibliotek ett i Bollebygdskolan och ett i Örelundskolan. Olsfors tätort saknar

biblioteksfilial sedan flertalet år (8 år) utifrån att lokalerna används av skola och förskola. Det är en brist som kan åtgärdas i samband med utbyggnad av skola och förskola. I Töllsjö finns sedan 2021 bibliotek som har meröppet vilket innebär att kommuninvånare på egen hand kan låna och lämna tillbaka böcker.

Huvudbiblioteket är välbesökt och det finns ett behov av mer yta. Storleken på lokalerna påverkar vilket och hur stort medieutbud biblioteket kan ha. Biblioteket används mer och mer som mötesplats vilket också ställer andra krav på utrymmen. Det finns behov av att se över huvudbibliotekets lokalkapacitet och att se över samlokalisering med skola/förskola för en biblioteksfilial i Olsfors. Meröppet skulle kunna vara en utvecklingsform både i centralorten och Olsfors

6 Socialnämnden

Äldre och åldrande befolkning

För utförligare beskrivning av verksamheten se bilaga (4)

Andelen personer som är över 80 år kommer i Bollebygds kommun att öka med 30% fram till 2030.

Det finns många olika sätt att beräkna hur många boendeplatser som behövs i en kommun och beroende på vilket sätt som används så kommer man fram till olika slutsatser.

I Bollebygds kommun bor en högre andel av den äldre befolkningen i särskild boendeform än riksgenomsnittet. I Sjuhäradskommunerna är snittet för andel 80-åringar som bor på särskilt boende 10,7 % vilket i Bollebygd motsvarar det en ökning på 20 platser fram till 2030.

De åtta befintliga korttidsplatserna ska kvarstå och behöver inte utökas. Det behövs emellertid en utökning av lokaler för träffpunkter i kommunen, som ett led i det förebyggande arbetet för äldre.

Det framtida behovet av lägenheter i särskilt boende påverkas genom bland annat hur bostadsbeståndet i kommunen kommer att utvecklas samt bostadsåtgärd som ökar möjligheterna till kvarboende i det egna hemmet.

6.1 Boendeformer för äldre

Antalet platser på särskilt boende behöver, utifrån befolkningsprognosen, utökas de kommande åren.

I dag finns ett särskilt boende i Bollebygds kommun, Bollegården, med ca 75 boendeplatser. Här finns två avdelningar varav den ena inriktning mot demenssjukdomar och den andra med inriktning mot kroppsliga besvär, somatik. De senare åren och idag bebos den somatiska avdelningen till 50% av personer med någon form av kognitiv svikt.

Behovet av vård och omsorg med olika inriktningar varierar över tid och det är svårt att förutse vad som behövs, därför är en flexibel utformning att föredra vid utökningen av de nya platserna såväl som de befintliga, på särskilt boende i Bollebygd. Det är inte kostnadseffektivt att bygga små enheter vilket är viktigt att ta med i beräkningarna inför utökningen av platser.

Lokaler för hemtjänst och hemsjukvård

Med ökad andel äldre så behövs också fler medarbetare inom verksamheten, det medför behov av fler och större personalutrymmen, förråd, samt kontor. Hemtjänsten har idag sina lokaler på Stationsvägen vilket idag fungerar men personalstyrkan kan inte utökas, vilket kommer behövas utifrån befolkningsprognosen.

Även hemsjukvården kommer att behöva utökas i takt med en ökande andel äldre i befolkningen. Det blir av den anledningen nödvändigt med större och mer ändamålsenliga lokaler för hemsjukvården. Hemsjukvårdens kontor ligger i Bollegården. Det finns idag 8 kontor och behovet är redan idag 12 kontor (23 kontorsplatser).

Hemtjänsten har ett nära samarbete med hemsjukvården varför det vore en fördel att förlägga respektive verksamhetslokaler nära.

6.2 Boende för personer med funktionsnedsättning

För mer information kring verksamheten se Bilaga (4).

I kommunens verksamhet inom funktionsnedsättning finns två typer av bostäder med särskild service, gruppboende och serviceboende. Boende i bostad med särskild service beviljas enligt lag om stöd och service till vissa funktionsnedsatta (LSS) och personer som beviljas boende har det som sitt boende på obegränsad tid, vilket oftast innebär livet ut. I Bollebygds kommun finns en relativt ung grupp personer som bor i våra boenden med särskild service. Socialförvaltningen uppskattar att antalet personer i behov av boende med särskild service enligt LSS öka med 1-2 personer per år under planperioden. Nedan finns kompletterande beskrivningar av behoven inom de två olika boendeformerna enligt LSS.

Gruppboende

Gruppboende är en boendelösning för personer som har omfattande tillsyns- och omvårdnadsbehov som innebär att kontinuerlig närvaro av personal är nödvändig. Det finns idag en gruppboende i kommunen med sex lägenheter och gemensamma utrymmen.

Kommunen arbetar med en förstudie för uppförande av ett nytt gruppboende med plats för sex personer. Mot bakgrund av att det i dagsläget finns fyra ej verkställda beslut om boende enligt LSS tillsammans med den beräknade ökningen per år så är analysen att det kommer att finnas behov av ytterligare minst ett gruppboende under planperioden.

Serviceboende

Serviceboende är en boendelösning enligt LSS för personer som har behov av stöd i sin vardag men inte i samma utsträckning som personer med behov av gruppboende. Serviceboende enligt LSS i Bollebygds kommun är organiserat med satellitlägenheter i Bollebygds centralort som socialnämnden hyr av Bollebo och sedan hyr ut i andrahand till de boende. I nuläget finns det 13 lägenheter och behovet av ytterligare lägenheter är stort. Enligt socialförvaltningens analys kommer det under planperioden att behövas minst tio nya lägenheter och behovet är initialt stort och tre av dessa tio lägenheter behövs så snart som möjligt.

6.4 Korttidsvistelse för personer med funktionsnedsättning

I förstudien för det planerade gruppboendet enligt LSS finns det inplanerat ett utrymme för korttidsvistelse enligt LSS.

6.6 Boendeformer som inte ingår i kommunens lokalresursplanering

I lokalresursplanen redogörs endast för planering av särskilda boendeformer som drivs av Bollebygds kommun. Lägenheter till nyanlända vuxna och familjer hanteras löpande inom socialtjänstens verksamheter. Varje kommun ansvarar för att det finns tillgång till dessa olika boendeformer.

6.7 Ungdomsverksamhet

Ungdomsverksamhetens huvuduppdrag är att på olika sätt svara för och stödja fritidsverksamhet för ungdomar 13-18 år. Det handlar bland annat om mötesplatser för unga i kommunen. Ungdomsgården verkar idag på Krafthuset.

I dagsläget finns inget behov av utökade lokaler för verksamheten, det är möjligt att sådant behov uppkommer under den senare delen av planperioden men i nuläget finns inget underlag för ytterligare analys av framtida behov.

6.8 Verksamhetslokaler för individ- och familjeomsorgen

Individ och familjeomsorgens lokaler är inte tillräckliga för verksamheten utifrån ett ökat antal anställda under de senaste åren och en kraftigt ökad ärendemängd. Detaljerad behovsbeskrivning har lämnats till kommunstyrelsen som har beslutat att ge samhällsbyggnadsnämnden i uppdrag att ta fram underlag för nya lokaler.

Det behövs även lokaler för att införa den beslutade satsningen på återbruk. Lämplig lokalisering skulle kunna vara delar av de outnyttjade lokalerna på Hembygdsvägen.

7 Samhällsbyggnadsnämnden

7.1 Administrativa lokaler

Samhällsbyggnadsförvaltningen har idag de flesta av sina administrativa arbetsplatser i externt hyrd lokal, Tingskullen. Detta lokalkontrakt löper ut 2024. På Tingskullen finns plan och exploatering, serviceverksamheten, teknisk kundtjänst samt myndighetsutövning bygg och miljö vilka har externa besökare. Det finns ett underskott av kontorsarbetsplatser och medarbetare och/eller verksamheter som har samordningsvinster måste splittras, till exempel har enheterna måltid och lokalvård kontor på Bollebygds skolan, flera medarbetare delar kontor som inte är lämpade för ändamålet och det innebär en utmaning i samband med rekrytering när man inte kan erbjuda en kontorsarbetsplats. De administrativa lokalerna kan i framtiden samlokaliseras med kommunens andra nämnder och då lokalkontraktet löper ut 2024 så är behov av framtida lösning stor.

7.3 Yttre verksamhetsservice, teknisk och intern service

De kommunaltekniska verksamheterna samt fastighet har större delen av sina lokaler på Råssa.

Bollebygds kommun leasar arbetsfordon samt poolbilar. Lokaler för skötsel, uppställningsplats samt parkering för fordon på Råssa är begränsade. Med växande verksamheter utökas även behovet av såväl yttre som intern service. På Råssa behövs det inom snarast utökas utrymmen för material, redskap, fordon, likaså personalutrymmen som omklädnings- och pausrum samt ytterligare minst tio kontorsarbetsplatser för medarbetare.

8 Ledning, administration och utveckling

Samtliga nämnder i kommunen har ett underskott av kontorsarbetsplatser eller saknar ändamålsenliga kontorslokaler. Likaså finns det en brist på ändamålsenliga mötesrum/lokaler. 2020 fanns det totalt 139 kontorsarbetsplatser i åtta olika lokaler varav nära hälften i externt hyrda lokaler.

Eftersom kommunen fattat ett beslut att de medarbetare som har kontorsarbeten i första hand ska erbjudas att arbeta hemifrån står flera kontor oanvända under större delen av veckan i dagsläget. Det behövs en grundlig utredning av hur många och utformningen av desamma ska se ut så att nyttjandet effektiviseras.

Större mötesrum/lokaler behövs oavsett hur kontorsplatser utformas. Skalskydd och registrerad tillgång till mötesrum är en viktig faktor att ta med i planeringen

Kommunfullmäktige sammanträder, ca 1 gång per månad. Mötena hålls för närvarande i Bollebygdsskolans matsal. Kommunfullmäktige består av 54 förtroendevalda. Utöver ledamöter och ersättare är det alltid med några tjänstepersoner så lokalen måste kunna inrymma 60 mötesdeltagare. Utöver det är kommunfullmäktigemötena öppna för allmänheten.

Inför varje möte måste lokalen möbelas om, från matsal till mötesrum. Teknisk utrustning som behövs för mötet måste tas fram, installeras och kontrolleras. Efter mötet ska lokalen återställas i sitt ursprungliga skick dvs ommöbleras tillbaka till matsal och all teknik nedmonteras. Slitaget på den tekniska utrustningen är mycket större på det sätt som den hanteras idag jmf med om den varit stationär.

Ett nytt kommunhus som inrymmer samtliga förvaltningar och har utrymme för kommunfullmäktiges sammanträden skulle vara lösningen på många problem. Samordningsvinster samt en nära och god tillgång till förvaltningarna och kommunservice för medborgare är av största vikt.

Bilaga 1 Befolkningsprognos

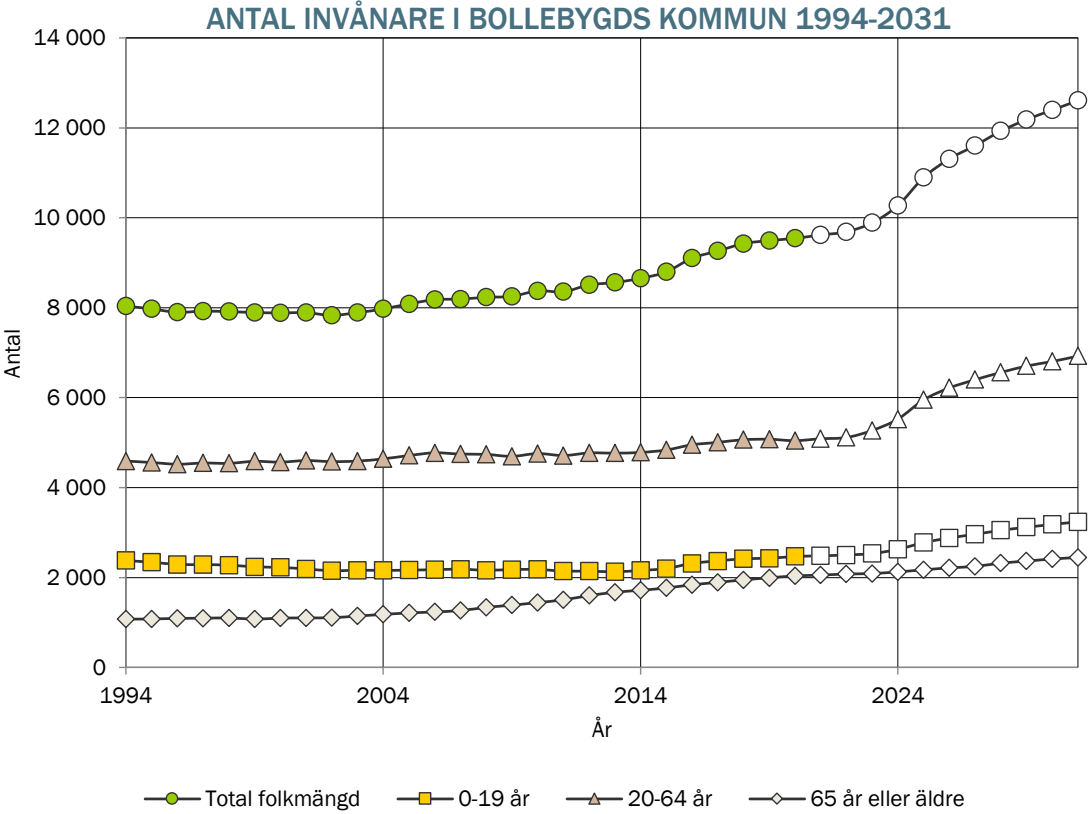
Varje år när en ny befolkningsprognos tas fram används ett helt nytt statistikunderlag. Befolkningsprognos beräknas av Statisticon i januari 2022. Underlag för befolkningsprognoser innehåller bland annat uppgifter om fruktsamhet, in- och utflyttning, faktisk folkmängd och planerad bostadsproduktion. Alla dessa uppgifter, förutom faktisk folkmängd och planerad bostadsproduktion, avser ett genomsnittsvärde för de senaste åren.

I Bollebygds kommun bodde det 9 620 personer 31 december 2021. I Bollebygds tätort bor cirka 4 000 invånare. I Hultafors bor cirka 330 personer, i Olsfors cirka 600 personer och i Töllsjö cirka 400 personer. Bollebygds kommun har sedan 2005 haft en genomgående positiv befolkningsökning. I Bollebygds kommun är 30 % av befolkningen under 25 år, 50 % är mellan 25-64 år och 20 % är över 65 år. Vid användande av befolkningsprognosen är det viktigt att tänka på att det aldrig med säkerhet går att fastställa vilken storlek och sammansättning den framtida befolkningen kommer att ha. Att använda befolkningsprognos för planering av kommunens lokaler är ett viktigt redskap. Erfarenhet och statistik är också det en viktig faktor. Prognoserna framställts av Statisticon och är baserad på kommunens byggplaner 2022–2031. Prognosen bygger också på en framskrivning av befintlig befolkning som justeras för in- och utflyttningar samt dödlighet och antal födda.

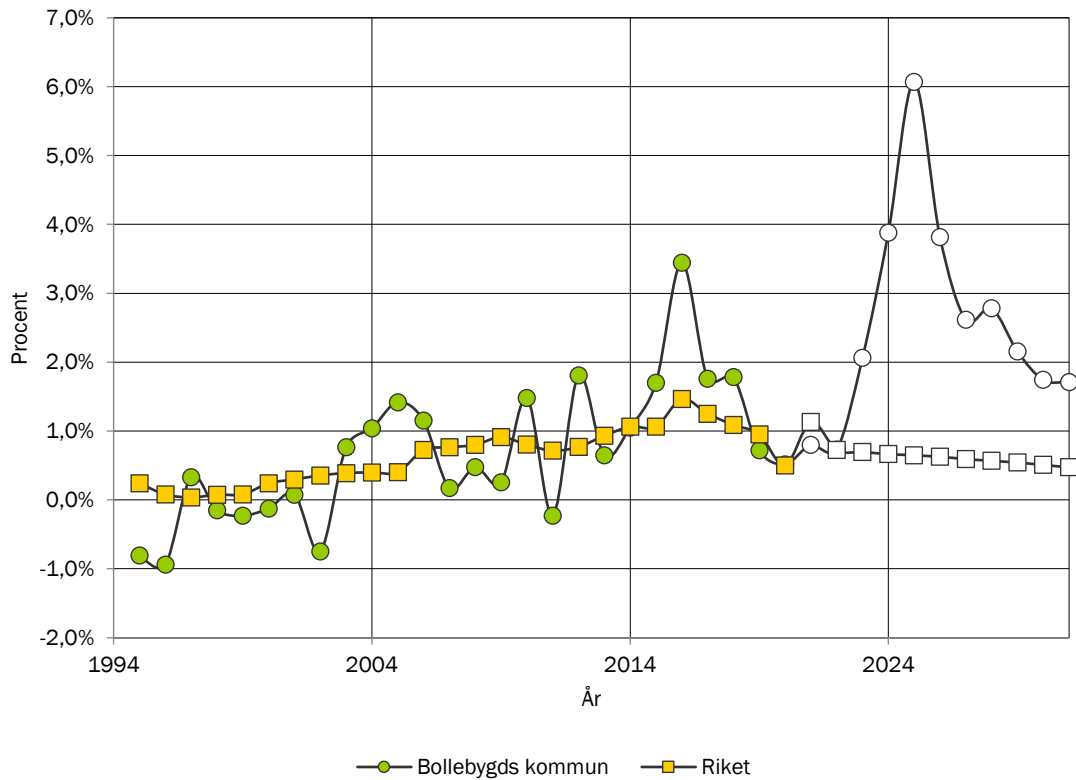
Då de tidigare befolkningsprognoserna har kraftigt överskattat befolkningstillväxten till följd av ett betydligt lägre bostadsbyggande har även en trendbaserad befolkningsprognos tagits fram. Den trendbaserade befolkningsprognosen kan användas för att komplettera analysen av verksamhetslokaler och visar hur befolkningen skulle utvecklas om byggnationen fortsatte på samma nivå som de senaste tre åren. För Bollebygds del innebär det ca 40 nya bostäder och ca 700 nya invånare fram till 2031, vilket alltså är hela 2.000 färre jämfört med den byggbaserade prognosen. Den trendbaserade prognosen visar på en betydligt lägre inflyttning och påverkar framförallt personer i yrkesverksam ålder och barn. För äldre befolkningen är de båda prognoserna i stort sett lika.

I tabellerna nedan används den byggbaserade prognosen, men det är som sagt viktigt att även analysera om de planerade områdena verkligen kommer byggas och när det kommer ske och sen planera tillkommande verksamhetslokaler utifrån det snarare än att studera vissa specifika år i tabellerna.

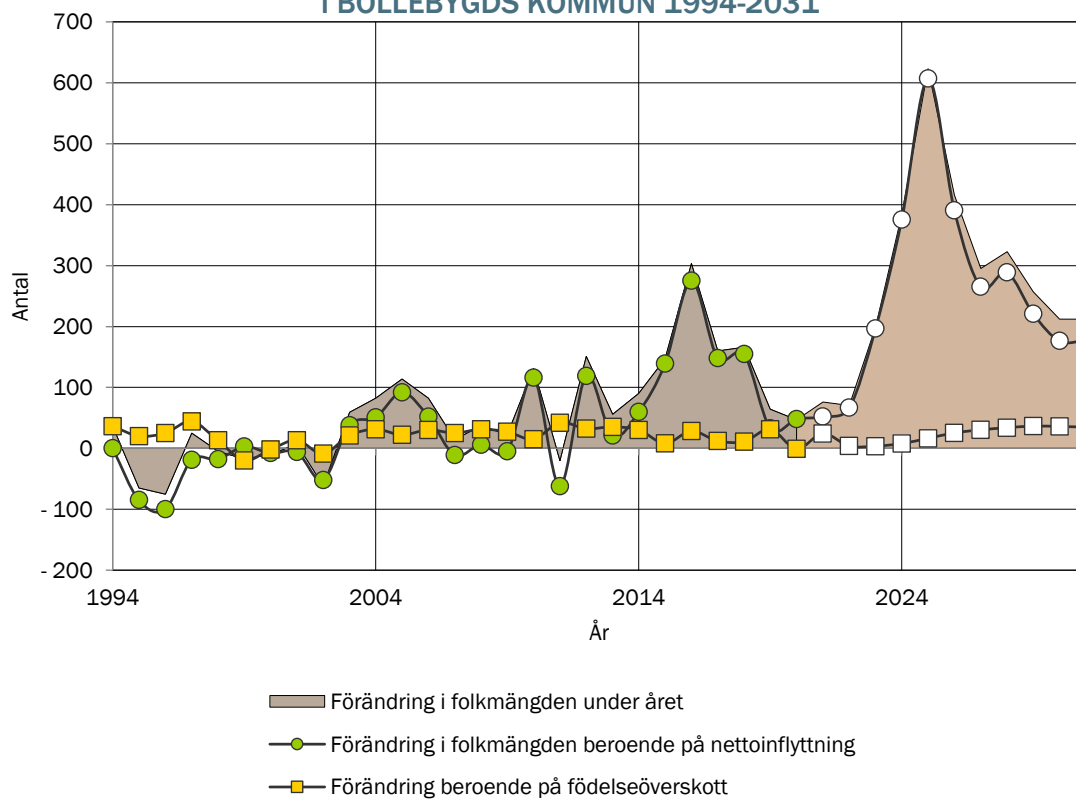
Befolkningsutveckling totalt

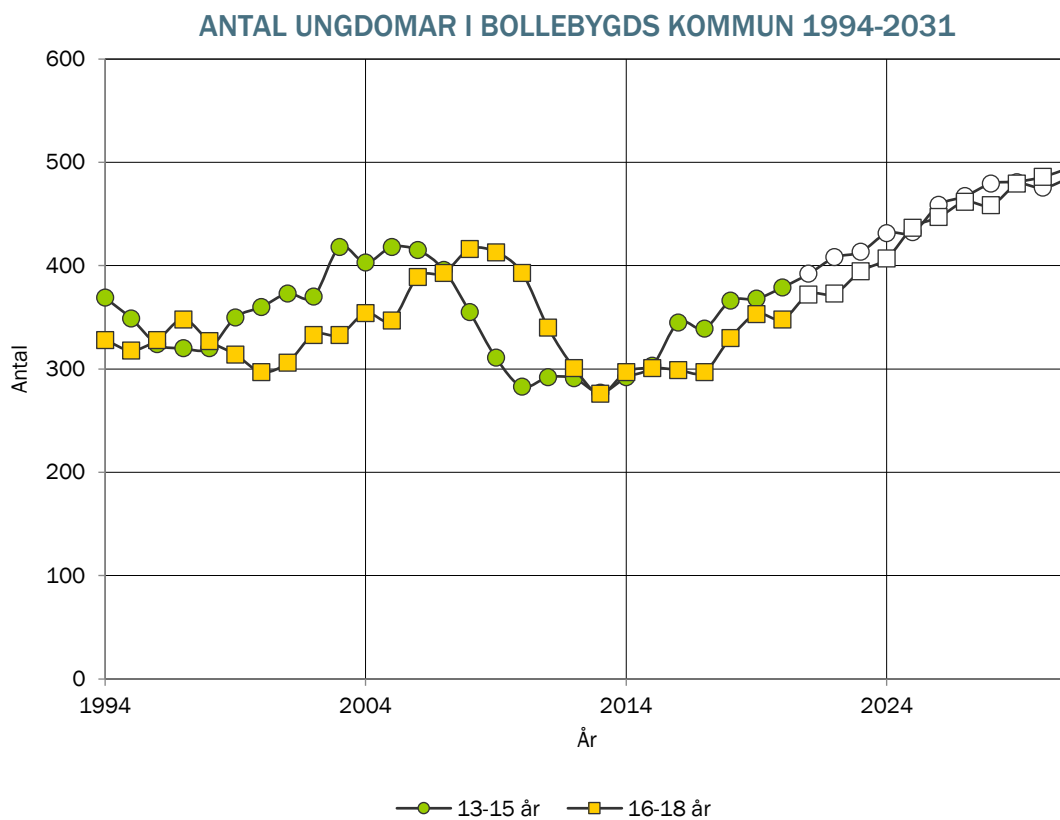
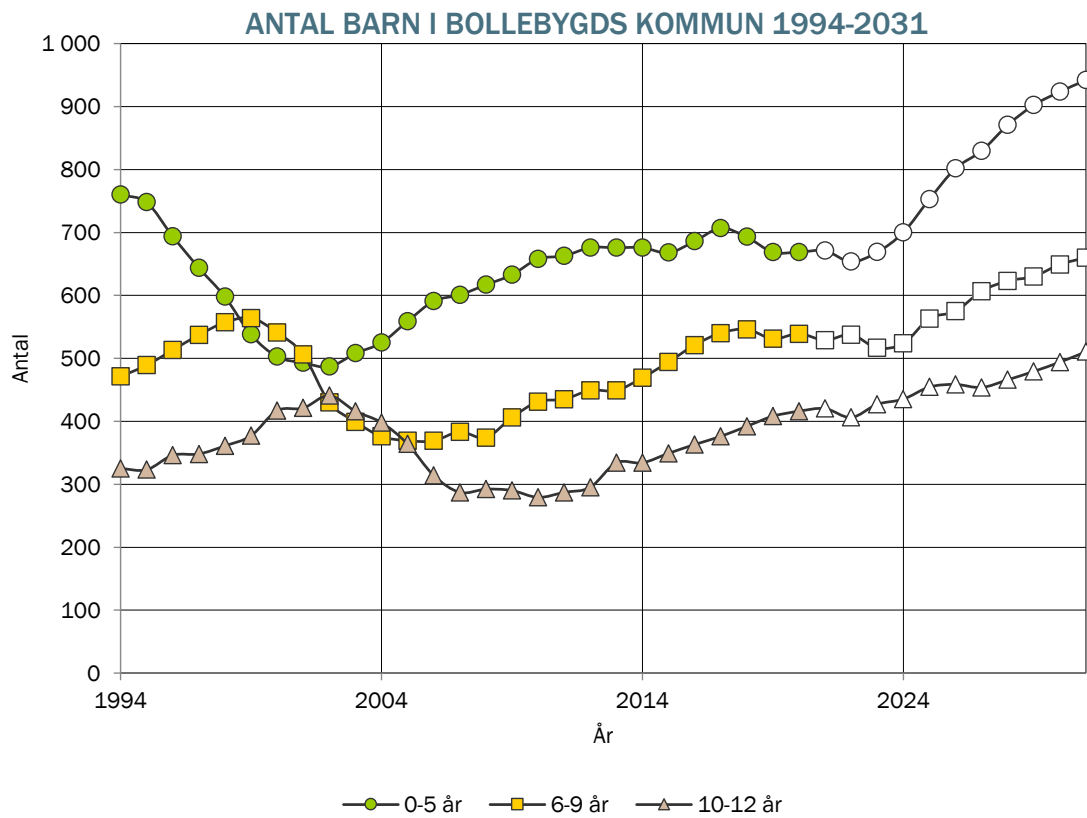
PROCENTUELL FÖRÄNDRING AV FOLKMÄNGDEN I BOLLEBYGDS KOMMUN 1994-2031

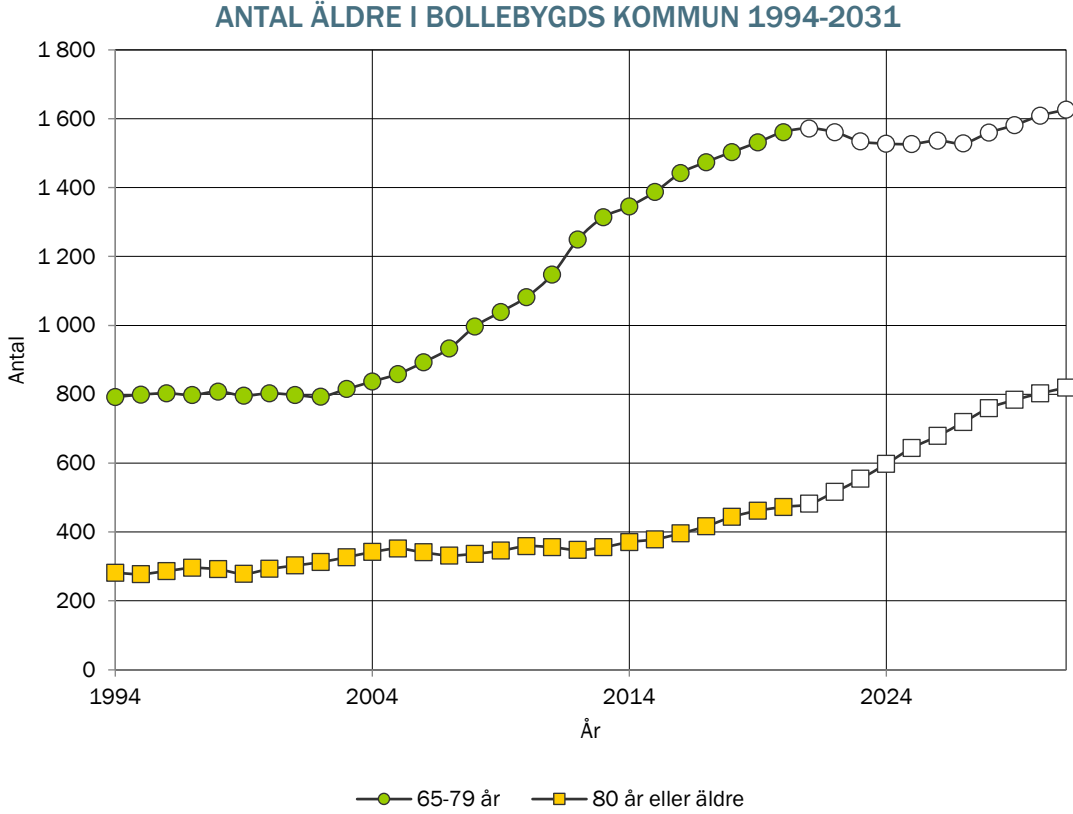
FLYTTNETTO OCH FÖDELSEÖVERSKOTT I BOLLEBYGDS KOMMUN 1994-2031

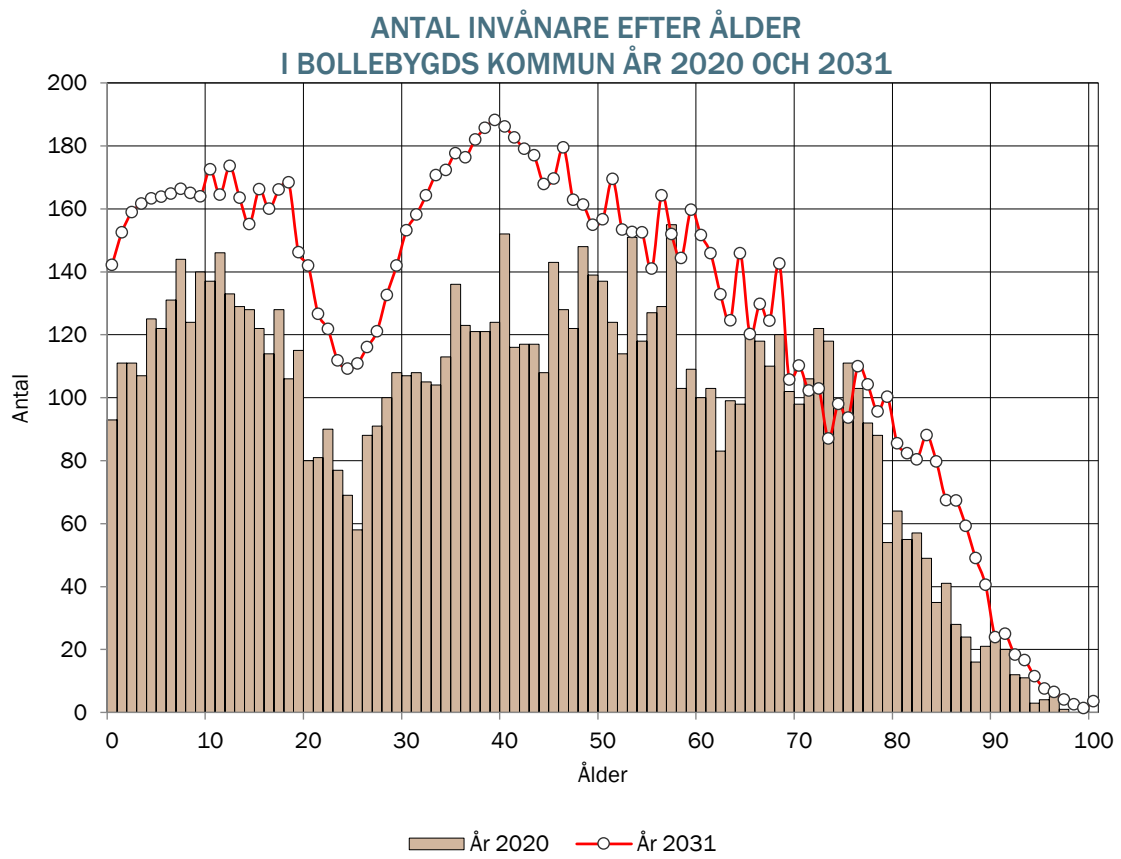
Befolkningsutveckling barn och ungdomar

Befolkningsutveckling äldre

Demografisk jämförelse

Bilaga 2 Kommunens verksamhetslokaler

Fastighetsbeteckning	Gatuadress / Populärnamn	Verksamhet	BTA
Flässjum 13:1	Krokaldsvägen 23	Bollebygdskolan Högstadiet hus G	6 115
Flässjum 13:1	Krokaldsvägen 23	Bollebygdsskolan hus G Idrottshall	1 100
Flässjum 13:1	Krokaldsvägen 23	Bollebygdskolan L & M hus A	1 781
Flässjum 13:1	Krokaldsvägen 23	Bollebygdskolan L & M hus B-D	1 794
Flässjum 13:1	Krokaldsvägen 21	Förskola, kök-matsal	2 336
Töllsjö 1:21	Töllsjö	Brandstation	30
Flässjum 3:121	Ekdalsvägen 2	Ekdalen daghem	566
Bollebygds Prästgård 1:5	Töllsjövägen	Fd Vägverket	1 000
Flässjum 1:87	Balleboväg 2	Kommunhuset	1 917
Flässjum 3:60	Hembygdsvägen 13	Krafthuset 1 (Fd Vattenfall)	1 045
Flässjum 3:115	Hembygdsvägen 14	Krafthuset 2 (Fd Vattenfall)	180
		Krafthuset 2 (Fd Vattenfall)	100
Flässjum 12:76	Gästgivarevägen	Nya Brandstationen	490
Flässjum 4:174	Lokes väg 7	Odensgården daghem	1 104
Flässjum 4:92	Ballebovägen 16	Odenslund, Bibliotek	1 186
Råssa 1:21	Rossa rakan 19	Råssa förråd, vistelse för va o gata, park och fastighet	1 390
Örlid 1:58	Olsfors	Sörån daghem förskola	780
Flässjum 1:8	Tingshusvägen 4	Tingshuset	188
Stommen 1:24	Horsaredsvägen 2 Töllsjö	Töllsjöskolan Ga skolhuset + om/tillb g:a gymn.	1 563
Stommen 1:24	Horsaredsvägen 2 Töllsjö	Töllsjöskolan Idrottshall	659
Stommen 1:24	Horsaresvägen 2 Töllsjö	Töllsjöskolan Nya skolhuset	700
Stommen 1:24	Horsaredsvägen 2 Töllsjö	Töllsjöskolan Paviljong + tillbyggnad	352
Stommen 1:24	Töllsjö	Töllsjöskolan Garage	48
Svartängsvägen 3:7	Åsa	Åsa stugorna	450
Örlid 1:58	Olsfors	Örelundskolan/Gymnastiksal	434
Örlid 1:58	Olsfors	Örelundskolan/Matsalsbyggnad	549

Örlid 1:58	Olsfors	Örelundsskolan /Skolbyggnad	1 787
Örlid 1:58	Olsfors	Örelunsskolan/Administration (kastanjen)	470
Forsa 6:1	Lillängsvägen 10		130
Flässjum 12:77 del av	Lillängsvägen 3		205
Flässjum 3:142	Hembygdsvägen 17	LSS -boende	561
Erikstorp 1:201	Eriksgården	Förskola	1 120
Flässjum 1:2015	Ballebovägen 5	Kontor och servicelägenheter	170
	Ballebovägen 5	Servicelägenhet	25
Flässjum 1:2015	Stationsvägen 2	Stationshuset	278
Flässjum 13:1	Kroksdalsvägen 23	Nya Bollebygdsskolan F-6	4 700
Flässjum 12:77 del av	Lokes väg	Stödboende	600
Flässjum 3:116	Hembygdsvägen 5	Kontor och småindustri m.m.	3 269
			41 489

Bilaga 3 Utbildningsnämnden

Förskolan

Ska lägga grunden för det lärande som fortsätter resten av livet. Kommunerna ansvarar för att det finns förskolor och att alla barn erbjuds plats. Förskolan styrs av skollagen och läroplanen.

Förskolan ska stimulera barns utveckling och lärande. Förskolan ska vara rolig, trygg och lärorik för alla barn. Barnen ska få möjlighet att lära och utvecklas genom att leka, skapa och utforska - på egen hand, i grupp och tillsammans med vuxna. Att ge barnen omsorg och trygghet är en viktig uppgift för förskolan. Barngrupperna ska ha en lämplig sammansättning och storlek och barnen ska erbjudas en god miljö i förskolan. Förskolans lokaler och utrustning ska bidra till barnens utveckling och lärande.

Förskoleklass

Förskoleklassen är obligatorisk från och med höstterminen 2018. Det innebär att barn som är bosatta i Sverige har skolplikt från höstterminen det år då de fyller sex år. Kommunen ska ge alla sexåringar plats i förskoleklass. Förskoleklasserna finns i skolans lokaler och verksamheten är avgiftsfri. Undervisningen i förskoleklassen ska syfta till att stimulera elevernas allsidiga utveckling och lärande. Undervisningen ska ta sin utgångspunkt i elevernas behov och intressen samt i det kunnande och de erfarenheter som eleverna tidigare har tillägnat sig, men också kontinuerligt utmana eleverna vidare genom att inspirera till nya upptäckter och kunskaper.

Grundskolan

Är en nioårig skolform där varje läsår är uppdelat i två terminer, en höst- och en vårtermin. De flesta barn i Sverige börjar i årskurs 1 på höstterminen det år de fyller 7 år.

Grundskolan ingår i ett målstyrt system med ett stort lokalt ansvar. Riksdag och regering beslutar om ramarna i lagar och förordningar. Kommunen eller den fristående skolans ägare, den så kallade huvudmannen, har tillsammans med skolans rektor huvudansvar för den dagliga verksamheten. Skollag, förordningar och läroplan ska ligga till grund för hur verksamheten styrs.

Grundskolor kan vara kommunala eller fristående. Om skolan är kommunal är det kommunen som är huvudman (ägare).

Skolans uppdrag är att främja lärande där individen stimuleras att inhämta och utveckla kunskaper och värden. Skolan ska i samarbete med hemmen främja elevers allsidiga personliga utveckling till aktiva, kreativa, kompetenta och ansvars-kännande individer och medborgare.

Fritidshemmets

Uppgift är att komplettera förskoleklassen och skolan och att göra det möjligt för föräldrar att förena föräldraskap med arbete eller studier. Fritidshemmet ska stimulera elevernas utveckling och lärande, erbjuda dem en meningsfull fritid, främja allsidiga kontakter och social gemenskap.

Fritidshem är en pedagogisk gruppverksamhet för elever från 6 års ålder till och med vårterminen det år då de fyller 13 år. Fritidshemmen är lokalintegrerade med grundskolan.

Grundsärskolan

Grundsärskolan är för elever som inte bedöms kunna nå upp till grundskolans kunskapskrav därför att de har en utvecklingsstörning. Grundsärskolan ska ge elever med utvecklingsstörning en för dem anpassad utbildning som ger kunskaper och värden och utvecklar elevernas förmåga att tillägna sig dessa. Inom grundsärskolan finns en särskild inriktning som benämns träningskola. Träningskolan är avsedd för elever som inte kan tillgodogöra sig hela eller delar av utbildningen i ämnen.

Bibliotek

Kommunerna ansvarar för folkbiblioteken och varje kommun ska ha ett folkbibliotek. Bibliotekslagen finns och den anger övergripande principer och riktlinjer för biblioteksväsendet. Eleverna i grundskolan, grundsärskolan och gymnasieskolan ska ha tillgång till skolbibliotek.

Bilaga 4 Socialnämnden

Kommunens ansvar för särskilt boende för äldre

Socialtjänstlagen reglerar kommunens ansvar för att verka för att äldre människor får möjlighet att leva och bo självständigt under trygga förhållanden och ha en aktiv och meningsfull tillvaro i gemenskap med andra. Socialnämnden ska verka för att äldre människor får goda bostäder och ska ge dem som behöver stöd och hjälp i hemmet och annan lättåtkomlig service. Kommunen ska inrätta särskilda boendeformer för service och omvårdnad för äldre människor som behöver särskilt stöd (SoL 2001:453 4 kap. 4-5§).

Särskilt boende för äldre erbjuds de personer som har så stora vård- och omsorgsbehov att de inte längre kan klara av sin livsföring i ordinärt boende eller på BGT (bostäder med god tillgänglighet) Särskilt boende för äldre omfattar både permanentboende och korttidsboende. Alla särskilda boenden i kommunen ska flexibelt kunna vara tillgängliga. Detta innebär att boendena kan växla mellan inriktning mot somatik eller demens samt permanent- eller korttidsboende utifrån aktuellt behov.

Till ett permanentboende flyttar man för ett stadigvarande boende. Den boende har ett eget hyreskontrakt och hyreslagstiftningen gäller.

I Bollebygds kommun finns idag ett särskilt (permanent)boende för äldre, Bollegården. Behovet av platser på särskilt boende för äldre fortsätter att öka.

Behoven här kommer att se annorlunda ut mot idag. Man ser ett förändrat behov avseende funktionsförmåga och kondition hos yngre personer med kognitiv svikt. Personer med kognitiv svikt med behov av stöd och hjälp dygnet runt, till den andra gruppen hör personer med somatiska besvär med behov av stöd och hjälp dygnet runt. Behov av möjlighet till fysisk aktivitet på ett helt annat sätt än tidigare. Stor vikt att det finns lokaler för service och gemensamhetsutrymmen för att umgås med bland annat närstående under samma tak. Också viktigt med möjlighet till utevistelse på egen hand och tillsammans med andra. Det bör finnas möjlighet att matcha de boendes behov vid förändring, detta kan till exempel innebära byte av lägenhet inom verksamheten för ökad trygghet för att få rätt insatser. Enligt Svenskt demenscentrum insjuknar varje år ca 25 000 personer i Sverige i demenssjukdomar. Demenssjukdomar är, enligt Svenskt demenscentrum, något som dessutom ökar för varje år som går.

Enligt Socialstyrelsens lägesrapport (2018) ökar även psykisk ohälsa och missbruk bland äldre vilket i många fall kan härledas till social isolering. Det är således av vikt att kommunen förbereder sig för den åldrande befolkning, och häri med en ökande andel demensdrabbade, drabbade av psykisk ohälsa och missbruk.

Olika typer av boenden anpassade för äldre kommer behövas för att tillgodose behoven av boenden med kvalitet för de äldre.

Ordinärt boende, seniorboende och bostäder med god tillgänglighet

Ordinärt boende avser alla bostäder som inte omfattas av särslagstiftning. Många äldre bor i ett bostadsbestånd där den fysiska miljön är dåligt lämpad för kvarboende när man blir beroende av omsorg och stöd.

Tillgängligheten i äldre bostadsområden är ett problem då förutsättningarna för hemtjänst och sjukvård i hemmet kan vara dåliga. Bostadsanpassningar är i många fall nödvändiga. Ett annat bekymmer är kontakt- och tillsynsbehovet som många ensamboende har och som inte automatiskt bör leda till särskilt boende.

Korttidsboende

Ett Korttidsboende tar emot personer som har socialt och/eller somatiskt omvårdnadsbehov. Korttidsboendet erbjuder rehabilitering för den som behöver, kan erbjuda avlastning som stöd för anhörig eller fungera som tillfälligt boende i avvaktan på ledig bostad i permanent särskilt boende. Korttidsplatser underlättar och främjar möjligheten till kvarboende i ordinärt boende. Kommunens korttidsplatser finns alla på Bollegården.

Ny särskild boendeform för äldre

I Sverige väljer många att bo kvar i ordinärt boende varför antalet särskilda boendeplatser har minskat. Därför finns från och med april 2019 en ny bestämmelse i socialtjänstlagen om att kommunerna får inrätta en särskild boendeform för äldre som kallas biståndsbedömt trygghetsboende. Boendeformen är tänkt för äldre personer med mindre vårdbehov och som främst behöver stöd och hjälp i boendet samt annan lättåtkomligt service och som behöver bryta oönskad isolering.

Boende för personer med funktionsnedsättning

Kommunen ska tillhandahålla boende för personer med funktionsnedsättning i enlighet med Socialtjänstlagen 2001:453 5 kap. 7§. Målsättningen i lagstiftningen är att främja goda levnadsvillkor och fulldelaktighet i samhällslivet för personer med funktionsnedsättning och den enskilde ska ges möjlighet att leva som andra. Den fysiska utformningen av bostaden är av stor betydelse för att främja självständighet och oberoende för personer med funktionsnedsättning. Personer som beräknas vara i behov av lägenhet är bedömt utifrån varje enskild individ. Behovet av antal lägenheter bygger på bedömningar av ”säkra behov” och kan vara lågt räknat. Kommunen är skyldig att tillhandahålla boende enligt LSS när den enskilde får beslut om detta och en svårighet i planeringen av bostäder är att bedöma när den enskilde kommer att ansöka om detta.

Etiskt och juridiskt har både äldre och funktionsnedsatta möjlighet att välja kvarboende i eget hem, men när omsorgsbehovet blir omfattande förenklas samhällets möjligheter att tillgodose den enskildes behov om en inflyttning till särskilt boende eller till bostad med särskild service sker. Alla insatser enligt LSS är dock frivilliga och i lagen finns inte några inslag om tvång

Bostad för personer med funktionsnedsättning

En del personer med funktionsnedsättning behöver en bostad där det också finns personal som ger stöd och service. För dem finns insatsen bostad med särskild service som regleras i både socialtjänstlagen (2001:453), SoL, och lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (1993:387), LSS.

En bostad med särskild service kan vara utformad som en **gruppboende** eller en **serviceboende**. För båda boendeformerna finns tre viktiga kriterier:

- bostaden ska vara fullvärdig
- bostaden är den enskildes permanenta hem
- bostaden ska inte ha en institutionell prägel

En fullvärdig bostad består enligt Boverkets byggregler av:

- rum med inredning och utrustning för personlig hygien
- rum eller avskiljbar del av rum för samvaro och sömn och vila
- rum eller del av rum för matlagning etc

avskiljbar del av rum som har fönster och utformas så att den med bibehållen funktion kan avskiljas med väggar från resten av rummet (Socialstyrelsen 2017: www.kunskapsguiden.se).

Servicebostad

En servicebostad består av ett antal lägenheter som har tillgång till gemensam service och fast anställd personal. Lägenheterna är ofta anpassade efter den enskildes behov och ligger ofta samlade i samma hus eller kringliggande hus. Serviceboende är en mellanform mellan ett helt självständigt boende i egen lägenhet och en lägenhet i gruppboende. De enskilda lägenheterna är fullvärdiga. Inom denna mellanform kan det rymmas flera olika typer av boenden. Men alla typerna består av fullvärdiga lägenheter och det erbjuds dygnet-runt-stöd, utifrån den enskildes behov, i den egna lägenheten av en fast personalgrupp. Där det finns flera servicebostäder finns också gemensamma utrymmen för service och gemenskap. I en servicebostad kan det bo fler personer än i en gruppboende (Socialstyrelsen 2017: www.kunskapsguiden.se).

Korttidsboende/korttidshem

Jourboende/korttidsboende är en tillfällig boendeform som används i avvaktan på en ordinarie bostad eller som avlastning för anhöriga. Syftet med korttidsvistelse utanför det egna hemmet är dels att personen med funktionsnedsättning ska erbjudas miljöombyte och rekreation, dels att anhöriga kan få avlösning i sitt omvårdnadsarbete. Korttidsvistelse kan förläggas i korttidshem eller i en stödfamilj. Lägerverksamhet är ytterligare en form av korttidsvistelse.

Daglig verksamhet för personer med funktionsnedsättning

Daglig verksamhet ska erbjuda en meningsfull sysselsättning, stimulans och utveckling för personer som är i arbetsför ålder men saknar förvärvsarbete eller studier.

Trygghetsbostäder

Boverket beskriver trygghetsbostäder som en relativt ny boendeform för äldre personer. Den överbryggar glappet mellan vanligt boende och särskilda boenden med heldygnsomsorg. Även trygghetsbostäderna tillhandahålls på den reguljära bostadsmarknaden och inte som bistånd enligt SoL.

Kommunerna, men också andra, kan få investeringsstöd för att inrätta trygghetsbostäder, enligt förordningen (2007:159) till äldreboenden m.m. Vad som avses med trygghetsbostäder framgår av 2 § i den nämnda förordningen. Där anges att trygghetsbostäder är sådana bostäder där det finns personal som dagligen på olika sätt kan stödja de boende under vissa angivna tider.

Bostäderna kan vara hyresrätter, kooperativa hyresrätter eller bostadsrätter. Bostäderna ska innehas av personer som fyllt 70 år. När det gäller makar, sambor eller syskon räcker det att en av personerna i hushållet fyllt 70 år. Vidare ska trygghetsbostäder vara planerade så att det är möjligt att bo kvar om man får en funktionsnedsättning som kräver hjälpmedel för förflyttning. Det är därför viktigt att bostaden genom sin utformning underlättar, dels för den enskilde att använda moderna och bra hjälpmedel för att kunna klara sig, dels för att personalen ska kunna utföra sitt arbete med effektiva metoder och moderna och bra hjälpmedel utan att riskera sin hälsa¹¹.

Trygghetsbostäderna ska också innehålla lokaler för gemensamma aktiviteter. Det är grundläggande att trygghetsbostäder bemannas med personal varje dag för att skapa kontakt med de boende, erbjuda gemensamma måltider och erbjuda kulturella aktiviteter m.m.

Gruppen äldre med funktionsnedsättningar på grund av normalt åldrande och andra med fysisk funktionsnedsättning har till viss del gemensamma krav på bostäderna. Bostäderna ska vara lämpade för utrymmeskrävande hjälpmedel och därtill goda utrymmen för omsorgspersonal att arbeta runt den enskilde. Det är nödvändigt med hissar, väl tilltagen bredd på dörrar, låga/inga trösklar, stadiga handtag o.s.v. Närhet till affärer, kommunal service och kulturutbud är betydelsefullt.

Bilaga 5 Samhällsbyggnadsnämnden

Samhällsbyggnadsnämndens verksamheter drivs av samhällsbyggnadsförvaltningen som består av sju enheter. Lokaler för de enheter som ofta möter medborgare behöver vara funktionella, ha god tillgänglighet och vara säkra. Lokaler för teknisk service finns på Råssa, dessa lokaler är mer ytkrävande men har liten påverkan på omgivningen, de innefattar bland annat, personalutrymmen, tillverkning, verkstad, lager samt kontor och personalutrymmen för de tekniska enheterna. Nedan följer en kort beskrivning av vad varje enhet på samhällsbyggnadsförvaltningen arbetar med.

Bygg- och miljöenheten

Bygg- och miljöenheten omfattar myndighetsutövning inom bygglov, tillstånd och tillsyn inom miljö- och hälsa, läkemedel, tobak och alkohol. Inom enheten ryms även energirådgivning och bostadsanpassning.

Plan- och exploateringsenheten

Plan- och exploateringsenheten behandlar frågor som rör samhällsplanering t.ex. översikts- och detaljplanering. På enheten finns GIS- kart- och mätkompetens.

VA/Gatuenheten

VA/Gatuenheten omfattar kommunens gatunät, vatten- och avloppsnät med tillhörande anläggningar.

Park/avfallsenheten

Park/avfallsenheten omfattar renhållning, park- skog- och naturmark samt kommunala badplatser.

Fastighet

Fastighet omfattar kommunens fastigheter (ca 41 500 kvm), förvaltning, underhåll, uthyrning, om- samt nybyggnation. Enheten ansvarar även för hantering av kommunens fordon.

Måltidsservice

Enheten ansvarar för måltidsservice i kommunens skolor, förskolor, äldreboende och hemtjänst. Totalt 10 kök varav 6 är tillagningskök. Tillagning sker av ca 2.000 lunchportioner per dag.

Lokalvård

Enheten ansvarar för lokalvård av alla kommunens lokaler samt i de externa lokaler där kommunens verksamheter hyr in sig. Totalt ca 35 städoobjekt.

Bilaga 6 Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsens verksamheter drivs av kommunstyrelseförvaltningen som från 2021 består av tre enheter. Kommunstyrelsens verksamheter har kontorsarbetsplatser på kommunhuset i Bollebygd. Lokaler för dessa enheter behöver vara funktionella, ha god tillgänglighet och vara säkra, dels för de som arbetar i lokalerna men också för att kunna ta emot besökare på ett bra sätt.

Ekonomiavdelning bestående av ekonomiadministratörer, ekonomer, kommunjurist, IT-enhet.

HR-avdelning bestående av administratörer/reception, HR-specialister, lönespecialister,

Administrativa avdelningen bestående av kommunchef, Europa Direkt Sjuhärad, folkhälsostrateg, kommunikationsadministratör, kommunikatör/er, kommunsekreterare, säkerhetschef, samt näringslivschef.

Bilaga 7

Prioritering, beräknade kostnader samt tidsplan uppdateras efter nämndernas remiss. Bl.a. kommer behovet av äldreboendeplatser sänkas till 20 platser senast 2030 samt två nya förskoleavdelningar planeras till januari 2023 samt ombyggnation av hembygdsvägen är påväg till kommunstyrelsen.

Bilaga 8 Processkarta för kommunalt byggande

